

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA AL DRET A UNA BONA ADMINISTRACIÓ (ANIMALS)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 24 de maig de 2023 va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què manifestava la seva disconformitat pel procés de comís d'una gossa.

Hi exposava el següent:

El dia 28 d'abril de 2023, entre les 22.00 i les 00.00, la Guàrdia Urbana va trobar la seva gossa, caminant sola per la zona de la Barceloneta i la van traslladar al Centre d'Acollida d'Animals de Companyia (CAACB).

Després de saber que l'animal es trobava al CAACB, el dia 30 d'abril el va anar a buscar i va aportar la documentació que acreditava que era el propietari de la gossa. Allà el van informar que l'animal estava sota custòdia de l'OPAB i que havia de contactar amb ells per recuperar-la.

Els dies 12 i 17 de maig de 2023 va presentar dues instàncies dirigides a l'OPAB, en què adjuntava la documentació que acredita la propietat de la gossa i demanava que li fos retornada i accedir a l'expedient administratiu. Així mateix, va adjuntar un escrit elaborat i signat per un psicòleg del CAS Baluard en què explicava la seva situació i la funció terapèutica que té la seva gossa.

Encara no havia rebut cap resposta a les seves instàncies i desconeix el motiu pel qual s'està retenint l'animal al CAACB. Aquesta situació li està generant indefensió.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se a la **Direcció de Serveis de Drets dels Animals** per tal de conèixer les intervencions fetes en relació amb la queixa presentada.

El dia 10 de juliol de 2023 es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 19 d'octubre de 2023 aquesta Sindicatura va rebre la informació de l'Àrea de Mobilitat, Infraestructures i Serveis Urbans. L'escrit exposa les actuacions que va dur a terme l'Ajuntament.

CONSIDERACIONS

1. Comís de l'animal de companyia d'una persona sense llar

L'informe municipal exposa que la gossa va entrar el dia 29 d'abril de 2023 al CAACB, identificada amb microxip i recollida a requeriment de la Guàrdia Urbana, atès que havia estat trobada solta per la via pública i sense supervisió de cap persona. En la fitxa de recollida constava que se l'havia vista amb una persona que vivia al carrer.

Les dades de la gossa i el seu tenidor constaven sols en la base de dades Europetnet i es trobaven en l'arxiu d'identificació francès.

En data 17 de maig de 2023 el senyor va presentar una instància en què sol·licitava el retorn de la gossa amb una adreça facilitada a l'efecte de notificació del Servei d'Atenció i Prevenció Sociosanitària - Creu Roja, d'on era usuari. No acreditava disposar d'un domicili estable, ja que pernoctava al carrer.

En el departament de seguiment de Serveis Socials no hi havia referència que se l'hagués inclòs en cap programa de suport de "Primer la llar".

Seguint amb el contingut de l'informe municipal, es diu que el ciutadà no garantia les necessitats bàsiques de manteniment, benestar i seguretat de la gossa previstes en la normativa i posava en risc la seva seguretat. Per això, es va actuar en defensa de l'interès general, que té a veure tant amb la vida de l'animal com amb el risc que pot suposar per a altres persones, es va decidir no retornar la gossa al seu propietari i es va procedir a resoldre el comís administratiu, per la Resolució del Cinquè Tinent d'Alcaldia, de 23 de maig de 2023.

Òbviament, la Sindicatura entén que el fet que l'animal es trobés sol pel carrer no és correcte, però cal situar-ho en el context que el ciutadà, segons les informacions recollides, seria una persona sense llar i que, per tant, ha de fer ús de diversos serveis per cobrir les seves necessitats bàsiques, a molts dels quals no és possible accedir amb el gos.

De fet, les dates que aporta l'informe municipal són diferents a les que s'exposen en la queixa, en la qual es diu que així que el ciutadà va tenir coneixement que l'animal estava al CAACB, el dia 30 d'abril, hi va anar i hi va aportar la documentació acreditativa. També el dia 12 de maig s'havia presentat una instància dirigida a l'OPAB.

Per tant, la persona interessada estava posant de manifest el seu interès i preocupació pel gos des del primer moment.

En aquest sentit, l'Ordenança de protecció, tinença i venda d'animals, quant al comís dels animals, en l'article 67.2, disposa que, un cop fineixin les

circumstàncies que han determinat el comís, l'animal pot ser retornat a la persona propietària.

El consistori dona per fet que el ciutadà no es pot permetre una cura responsable de l'animal pel fet de trobar-se en una situació de vulnerabilitat i no disposar de domicili estable, **sense indicar quin tipus d'afectació presenta el gos respecte a la seva cura i salut.** Així doncs, entenem que, més enllà de les circumstàncies en què es va trobar la gossa, que podien haver estat puntuals o, fins i tot, justificades per la situació de vulnerabilitat del ciutadà, **caldría un informe veterinari que avalués, de manera objectiva, les condicions objectivables del gos per aportar una base que validés el comís pel fet que el gos estigués mal atès.**

2. Tramitació de l'expedient administratiu de comís

La resolució del comís administratiu es va notificar a l'adreça del centre de Creu Roja en data 13 de juny i va ser retornada.

En un segon intent, de data 15 de juny de 2023, es va lliurar en aquest centre. La resolució incorpora el peu de recurs on es dona informació sobre les possibilitats de recórrer.

En data 14 de juliol el ciutadà va interposar un recurs que estava en fase de resposta quan es va emetre l'informe municipal.

També s'ha remès una còpia íntegra de l'expedient, tal com havia sol·licitat el ciutadà.

Queda palès que el ciutadà va mostrar interès per recuperar l'animal en diverses ocasions, tant abans de la notificació com després, presentant el recurs corresponent.

També volem destacar que les persones que es troben en situació de carrer poden tenir més dificultats per intervenir en la tramitació d'expedients administratius.

3. Vincle entre les persones sense llar i llurs animals

Creiem convenient assenyalar que, tot i que l'article 15.2 de l'Ordenança municipal estableix que el gos ha de disposar d'un domicili que doni garantia del gaudi de les condicions de tinença establertes, l'Ajuntament, amb el suport d'entitats i corporacions, promou accions per permetre que les persones sense llar visquin acompanyades dels seus animals de companyia.

Atenent sempre les condicions de benestar animal, la Sindicatura considera que cal prestar una atenció i cura especials a la gestió dels gossos de persones sense llar, atès que esdevenen un suport fonamental en la vida d'aquestes persones. Cal tenir present aquesta circumstància sempre, atès que els col·lectius i les persones en situació de vulnerabilitat tenen dret a gaudir de mesures específiques de protecció, tal com estableix l'article 3 de la Carta europea de salvaguarda dels drets humans a la ciutat.

La companyia dels gossos pot esdevenir un pilar fonamental en la quotidianitat de les persones sense llar i, alhora, el vincle afectiu és fonamental en les seves vides. És cert que no es pot tenir un animal en qualsevol condició, però, si es confisca la gossa de manera definitiva, es podria deixar desemparat el ciutadà i empitjorar una situació de molta dificultat.

La Fundació Affinity va elaborar un estudi sobre el suport social dels animals de companyia per a les persones sense llar en què es conclouia que el 74% de les persones sense llar considera que el seu gos és la seva font principal de suport social, fet que confirma el rol d'aquests animals per al benestar emocional i social de les persones que viuen al carrer.

De fet, **l'Ajuntament de Barcelona mateix i el Col·legi Oficial de Veterinaris de Barcelona (COVB) van establir un conveni de col·laboració (el juny del 2022) per millorar i augmentar l'atenció dels animals de companyia que viuen amb persones sense llar a la ciutat, amb l'objectiu d'ampliar la resposta que es dona a les necessitats de les persones sense sostre que tinguin un animal de companyia, de manera que s'aconsegueixi el benestar tant de la persona com de l'animal.** Per part de l'Ajuntament, van participar en el conveni tant l'Institut Municipal de Serveis Socials (IMMS) com l'Àrea Agenda 2030, Transició Digital i Esports, de la qual depèn la Direcció de Serveis de Drets dels Animals.

Prèviament ja s'havia fet una col·laboració entre el Departament de Protecció dels Animals i el programa "Millors amics", de la Fundació per a l'Assessorament i l'Acció en Defensa dels Animals (FAADA). Aquest programa, en el qual també participa la Fundació Arrels, està orientat, precisament, a protegir el vincle entre una persona i el seu animal, en situació de vulnerabilitat.

A més, el CAACB disposa d'un programa d'ajuda per a les persones sense llar amb animals en què els proporciona un servei de veterinari i menjar per als animals, tal com van informar durant la visita que va fer la Sindicatura a aquest centre.

De manera que tant l'Ajuntament de Barcelona, a través de l'IMSS, com la Fundació Arrels treballen amb l'orientació de protegir aquest vincle i anar creant espais d'acollida que possibilitin l'estada de les persones sense llar amb els seus gossos. Precisament, l'Ajuntament ha adequat espais en equipaments municipals on les persones sense llar poden conviure amb els seus animals de companyia, com ara el Centre de Primera Acollida de la Zona Franca.

Per tant, hi ha opcions diferents per garantir que una persona que viu sola al carrer pugui tenir la companyia d'un animal, amb els suports necessaris tant per part de l'Ajuntament mateix com per part d'entitats, i així assegurar la protecció i la importància del vincle entre la persona i l'animal.

Així doncs, **preocupa molt l'afirmació continguda en l'informe municipal que diu que "no es té en compte la situació personal del propietari de la gossa, atès que aquest Departament no és competent en aquesta matèria".**

Es desconeix si hi ha hagut un canvi de criteris per part del consistori respecte al que s'assenyalava anteriorment. En cas que no hi hagi hagut canvis, significa que els suports no s'han activat en aquest cas i, per tant, caldria rectificar l'actuació municipal i valorar les possibilitats d'oferir-ne algun tipus, a través de les diverses opcions exposades anteriorment, per tal que l'animal pugui estar en situació òptima i es puguin prestar l'atenció i el suport necessaris al vincle que hi ha entre el ciutadà i el seu gos.

Finalment, volem destacar que, per tot el que hem exposat, considerem que pot suposar una contradicció el fet que l'Ajuntament participi i promogui accions per facilitar que les persones sense llar puguin conviure amb els seus animals de

companyia i, en canvi, l'Ordenança municipal no només no reculli aquesta realitat sinó que prevegi que els animals hagin de viure en un domicili.

En aquest punt, **considerem oportú que l'Ajuntament valori la possibilitat de modificar l'Ordenança de protecció, tinença i venda d'animals i hi inclogui els sistemes de protecció especial que ja s'estan aplicant als animals de companyia i als seus tenidors que viuen en situació de carrer, a fi d'oferir-los més seguretat jurídica.**

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, l'actuació de **l'Àrea de Mobilitat, Infraestructures i Serveis Urbans ha de millorar en eficàcia tant pel que fa a la justificació dels motius del comís del gos com pel que fa a l'activació dels suports necessaris per a les situacions de persones sense llar.**

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar a la l'Àrea de Mobilitat, Infraestructures i Serveis Urbans** que valori la possibilitat que el ciutadà pugui recuperar la seva gossa, si cal amb el suport dels programes que hi ha per fer-ho.
- **Recomanar a l'Àrea de Mobilitat, Infraestructures i Serveis Urbans** que gestioni els gossos de persones sense llar amb una cura i una atenció especials, atès que aquests esdevenen un suport fonamental en les seves vides.
- **Recomanar a l'Àrea de Mobilitat, Infraestructures i Serveis Urbans** que valori la possibilitat de promoure la modificació de l'Ordenança de protecció, tinença i venda d'animals per incloure-hi la realitat de les persones sense llar que conviuen amb animals de companyia, a fi d'oferir-los més seguretat jurídica.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.